

การพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมคัดกรองพัฒนาการเด็กตามช่วงวัย โดย อสม. DSPM โรงพยาบาลแกดดำ จังหวัดมหาสารคาม

DEVELOPMENT OF A PARTICIPATORY MODEL FOR AGE APPROPRIATE DEVELOPMENTAL SCREENING
IN CHILDREN BY VILLAGE HEALTH VOLUNTEERS (VHVs) USING DSPM AT KAEDAM HOSPITAL

ปิ่นกัญญา กุทองศิริสกุล
พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ

ความเป็นมาและความสำคัญ

องค์การอนามัยโลก (World Health Organization: WHO) ประเมินว่า เด็กประมาณ 43% ของเด็กอายุต่ำกว่า 5 ปี ในประเทศรายได้ต่ำและปานกลาง มีพัฒนาการล่าช้าหรือมีความเสี่ยงที่จะพัฒนาไม่เต็มศักยภาพ หากไม่ได้รับการดูแลหรือคัดกรองอย่างเหมาะสม

เด็กไทยอายุ 0-5 ปี ประมาณ 30% ที่มีพัฒนาการไม่สมวัย และมีเพียง 60-70% เท่านั้นที่ได้รับการคัดกรองตามเกณฑ์ ขณะที่อีกจำนวนหนึ่งยังขาดการเข้าถึงการคัดกรอง เนื่องจากข้อจำกัดของบุคลากรทางสาธารณสุขและการติดตามอย่างทั่วถึง (กรมอนามัย, 2566)

สาธารณสุขจังหวัดมหาสารคาม (สสจ.) ปี 2566 พบว่า มีเด็กได้รับการคัดกรองพัฒนาการตามเกณฑ์ DSPM ครบตามช่วงวัยเพียงร้อยละ 72.4 เท่านั้น

โรงพยาบาลแกดำ พบว่าในปี 2566 มีเด็กปฐมวัยเข้ารับการคัดกรองพัฒนาการตามช่วงวัยด้วย DSPM จำนวน 1,272 ราย โดยพบว่า ร้อยละ 19.4 มีพัฒนาการล่าช้าในอย่างน้อยหนึ่งด้าน และเพียงร้อยละ 47.3 ของเด็กกลุ่มเสี่ยงได้รับการกระตุ้นพัฒนาหรือการส่งต่ออย่างครบถ้วน

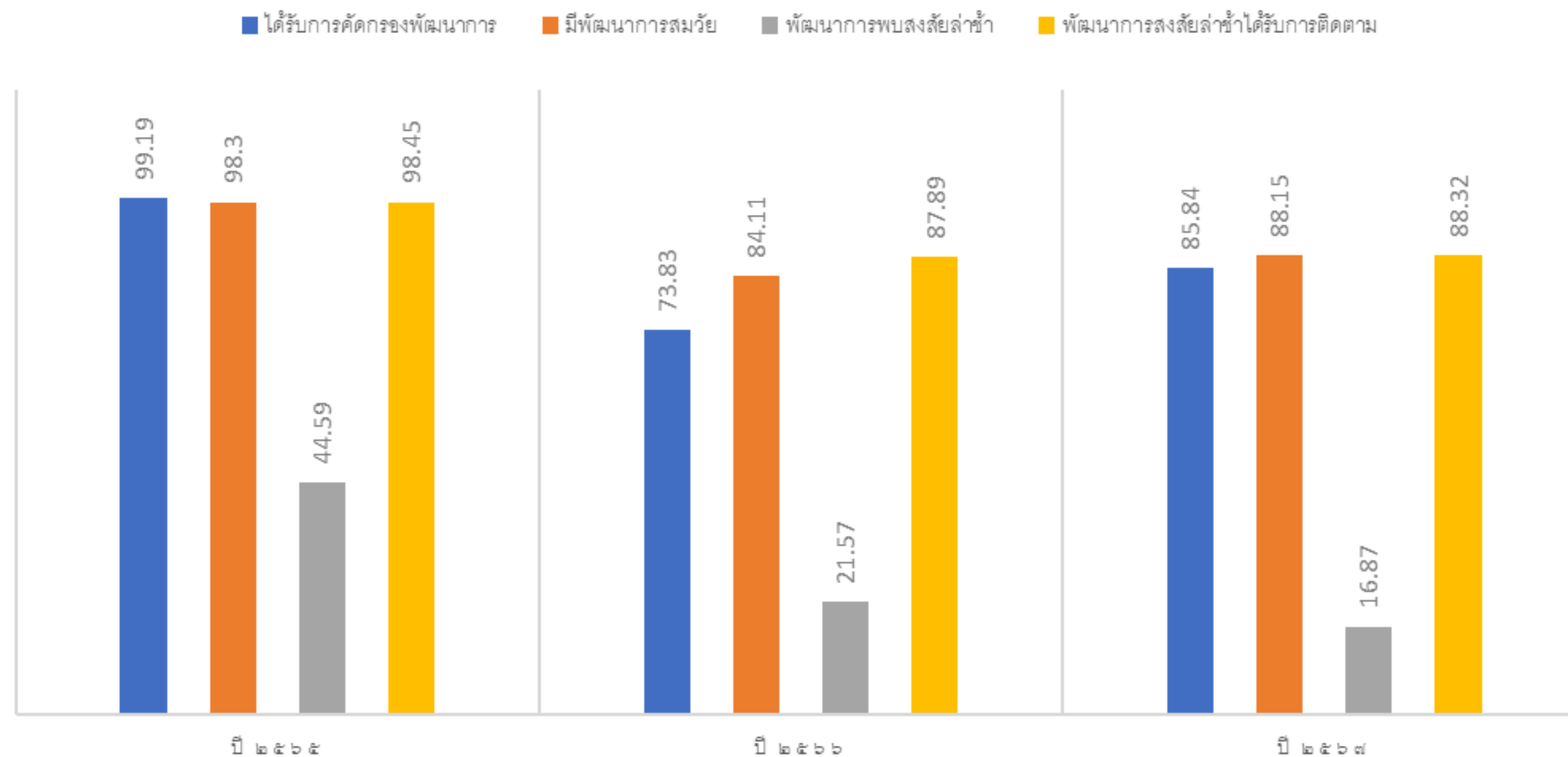

สถานการณ์

จากการคัดกรองพัฒนาการเด็กกลุ่มอายุ 9 ,18, 30, 42, และ 60 เดือน อำเภอแกดดำ โดยใช้เครื่องมือ DSPM ในปี 2565-2567

ร้อยละการคัดกรองพัฒนาการเด็ก 0-5 ปี อำเภอแกดดำ ปี 2565-2567

วัตถุประสงค์ ของการวิจัย

1

เพื่อพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมคัดกรองพัฒนาการเด็กตามช่วงวัย โดย อสม. DSPM ในเขตโรงพยาบาลแกดำ

2

เพื่อศึกษาผลของการใช้รูปแบบการมีส่วนร่วมคัดกรองพัฒนาการเด็กตามช่วงวัย โดย อสม. DSPM ในเขตโรงพยาบาลแกดำ

3

ส่งเสริมบทบาทของครอบครัวและชุมชนในการดูแลพัฒนาการเด็กอย่างต่อเนื่อง

วิธีการศึกษา ////

รูปแบบวิธีการวิจัย

การศึกษาเชิงปฏิบัติการ (Action research)

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

- เด็กอายุ 9, 18, 30, 42 และ 60 เดือน ที่อยู่ในพื้นที่ จำนวน 40 ราย
 - มารดาของเด็กที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 40 ราย
- รวม 80 คน**

ระยะเวลาในการวิจัย

เดือน ตุลาคม 2567 ถึง เดือน เมษายน 2568

วิธีการศึกษา ////

1 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. แบบคำถามการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญเพื่อ ทราบถึงการทำงาน ปัญหาแล อุปสรรค สร้างโดยกลุ่มพ่อแม่รัก

2. คู่มือเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย Developmental Surveillance and Promotion Manual (DSPM) กระทรวงสาธารณสุข

3.แบบบันทึกการคัดกรองและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยตามช่วงอายุ แบ่งเป็น 3 ส่วน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเด็ก

ส่วนที่ 3 แบบบันทึกคัดกรองและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย ตามช่วงอายุ โดยอสม.

4.แบบประเมินความรู้ทัศนคติ ก่อน-หลังการอบรมหลักสูตรการฝึกอบรมการคัดกรองพัฒนาการเด็ก 9,18,30,42 และ 60 เดือน

2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เชิงปริมาณ

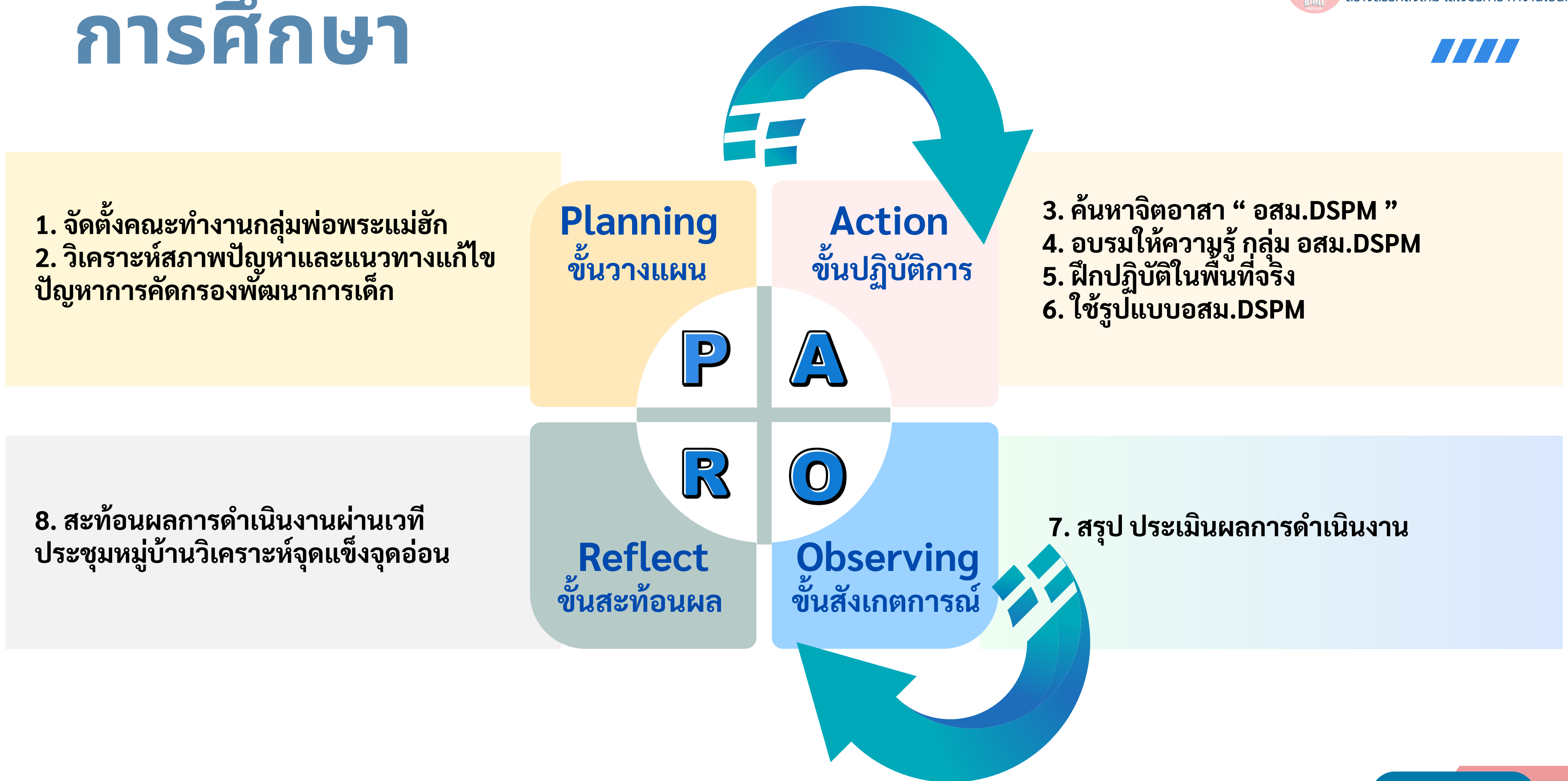
- จำนวน
- ร้อยละ

เชิงคุณภาพ

วิเคราะห์
เชิงเนื้อหา

การศึกษา

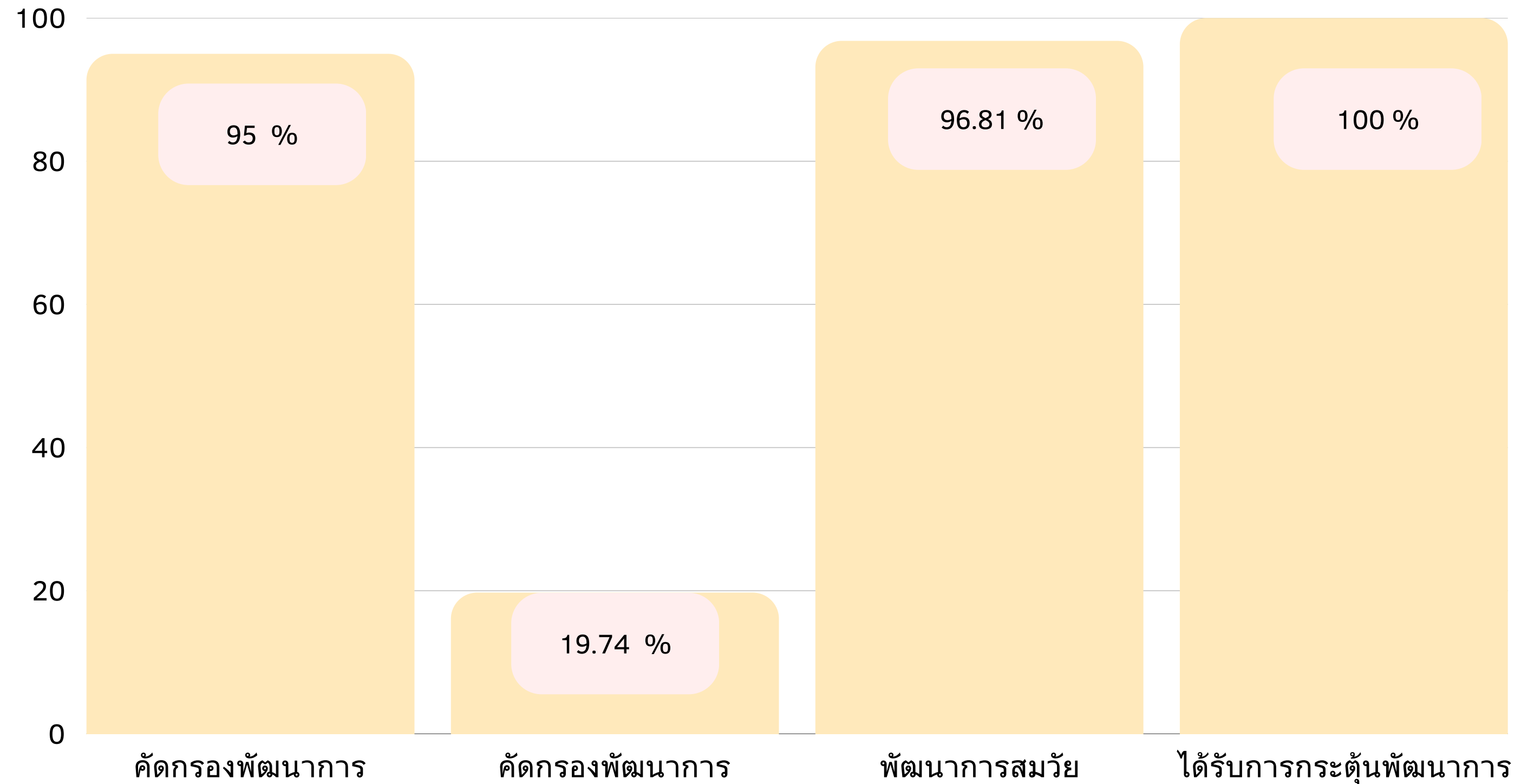

จำนวนเด็กที่ได้รับการคัดกรองพัฒนาการโดยอสม.DSPM กลุ่มตัวอย่าง ทั้งหมด 40 คน

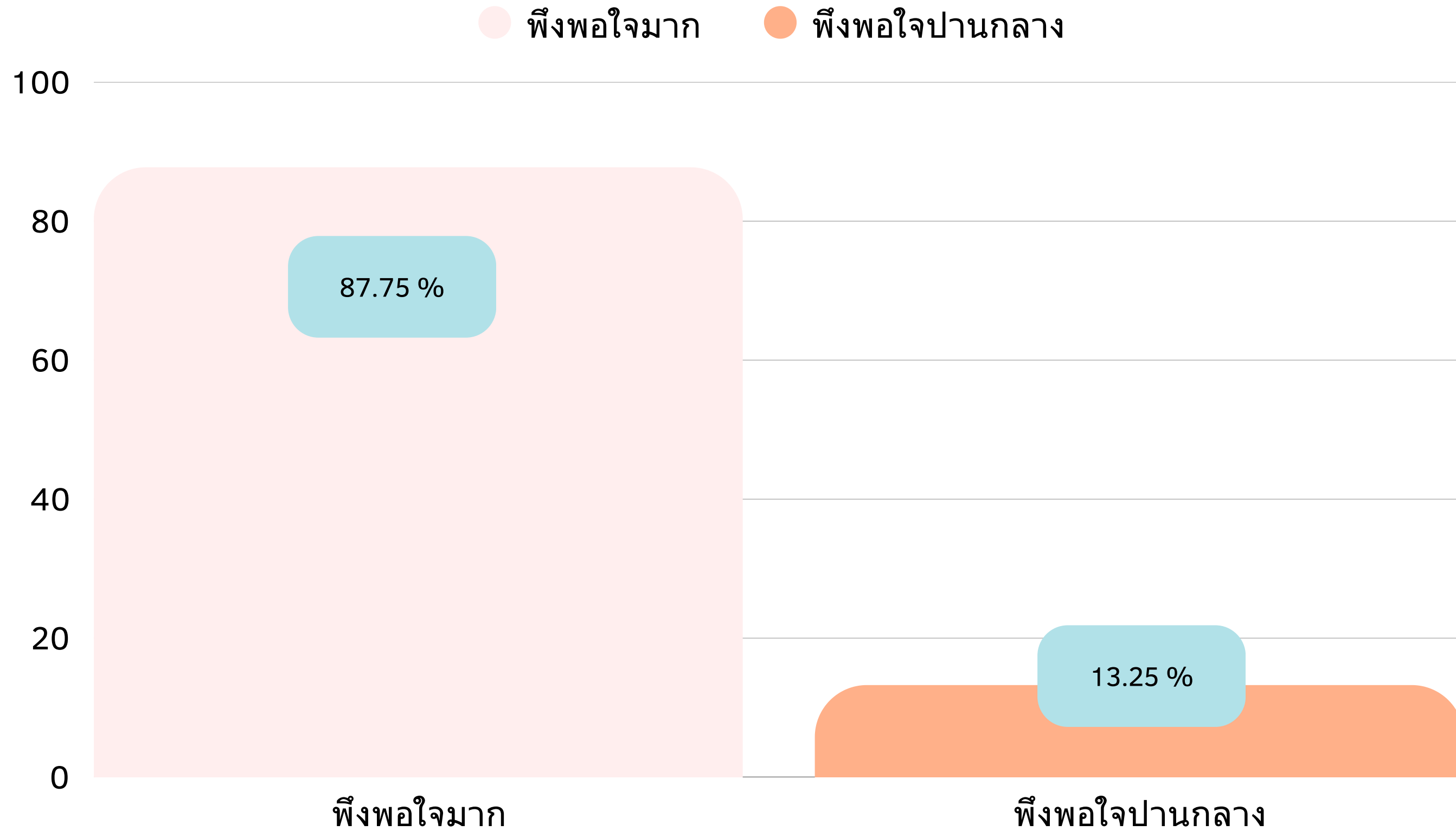
พื้นที่วิจัย	จำนวนเด็ก 9 เดือน		จำนวนเด็ก 18 เดือน		จำนวนเด็ก 30 เดือน		จำนวนเด็ก 42 เดือน		จำนวนเด็ก 60 เดือน	
	เด็กทั้งหมด	ได้รับการคัดกรอง	เด็กทั้งหมด	ได้รับการคัดกรอง	เด็กทั้งหมด	ได้รับการคัดกรอง	เด็กทั้งหมด	ได้รับการคัดกรอง	เด็กทั้งหมด	ได้รับการคัดกรอง
รพ.แกด้า	4 คน	4 คน	10 คน	10 คน	8 คน	8 คน	12 คน	12 คน	6 คน	6 คน
รวม	4	4 (100)	10	10 (100)	8	8 (100)	12	12 (100)	6	6(100)

ผลการศึกษา

ผลการศึกษา

ข้อเสนอแนะ

1

ศึกษารูปแบบการมีส่วนร่วมการคัดกรองพัฒนาการเด็กตามช่วงวัย
โดย อสม.DSPM อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม

2

ศึกษาเปรียบเทียบผลของรูปแบบการคัดกรองพัฒนาการเด็กตาม
ช่วงวัย โดยอสม. DSPM อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม

เอกสารอ้างอิง

- 1.WHO. (2020). Improving early childhood development: WHO guideline. World Health Organization. ศึกษาเปรียบเทียบผลของรูปแบบการคัดกรองพัฒนาการเด็กตามช่วงวัย โดยอสม. DSPM อำเภอแกลง จังหวัดมหาสารคาม
- 2.กรมอนามัย. (2566). รายงานสถานการณ์เด็กปฐมวัย ประเทศไทย ปี 2566. กระทรวงสาธารณสุข.
- 3.สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดมหาสารคาม. (2566). รายงานผลการดำเนินงานคัดกรองพัฒนาการเด็ก DSPM ปีงบประมาณ 2566.
- 4.กรมอนามัย. (2566). คู่มือการเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย (DSPM) ฉบับปรับปรุง ปี 2566. กระทรวงสาธารณสุข.
- 5.สำนักงานสาธารณสุขอำเภอแกลง. (2566). รายงานผลการคัดกรองพัฒนาการเด็กอำเภอแกลง ปีงบประมาณ 2566.
- 6.โรงพยาบาลแกลง. (2566). ข้อมูลระบบอนามัยแม่และเด็ก HDC เขตสุขภาพที่ 7 ปีงบประมาณ 2566.
- 7.เทศบาลตำบลแกลง. (2566). แผนพัฒนาท้องถิ่น พ.ศ. 2566–2570.
- 8.สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข. (2565). ยุทธศาสตร์การพัฒนาลูกปฐมวัยตามช่วงวัย 2566–2570.

THANK YOU
KAEDAM HOSPITAL

